

Alkotmánybíróság
1535 Budapest, Pf. 773.

ALKOTMÁNYBÍROSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 2 0 1 7 - 0 / 2021
Érkezett:	2021 MÁJ 27.
Példány:	1
Kézíróiroda:	7
	db

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [redacted] (al [redacted] .....), születési helye és ide [redacted] anyja neve [redacted]...] a továbbiakban: **Panaszos**) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: **Abtv.**) **26. § (2) alapján**

alkotmányjogi panasszal

fordulok a tisztelt Alkotmánybírósághoz.

Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: **Rendelet**) 2/A. § és 2/B. §-ainak, valamint az ezekhez kapcsolódó, a védettségüket igazolni nem képes személyeket hátrányosan megkülönböztető 6. §, 8. §, 10. §, 12. § és 13. § bekezdéseinek alaptörvény-ellenességét és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azokat, figyelemmel arra, hogy a Rendelet ezen rendelkezései közvetlen hatályosulásuk folytán sértik az Alaptörvény XV. (1) bekezdésében meghatározott, törvény előtti egyenlőséghez fűződő alapjogomat, mivel az Alaptörvény XV. (2) bekezdésébe ütköző módon hátrányosan megkülönböztetnek, valamint az Alaptörvény II. cikk szerinti emberi méltósághoz való jogomat, valamint az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése szerinti embertelen, megalázó bánásmód tilalmát, valamint az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdése szerinti, tájékoztatáson alapuló, önkéntes hozzájárulás nélkül orvosi vagy tudományos emberkísérletet végzésének tilalmát, amelyeket rendkívüli jogrend esetén sem lehet korlátozni. Továbbá sérti gyermekem az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése szerinti megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez való jogát. Az alapjogsérelem a Rendelet hatályba lépésétől, 2021. május 1-től a jelen panasz benyújtásának napjáig a Rendelet rendelkezéseinek közvetlen hatályosulása folytán folyamatosan fennáll.

I. A TÉNYÁLLÁS

2020. november 4. napjától kezdődő hatállyal a Kormány a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelettel a SARS-CoV-2 koronavírus járványra tekintettel Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki.

2020. május 1. napjától kezdődő hatállyal a Kormány a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Katv.) 51/A. §-ban kapott felhatalmazás alapján megalkotott Rendeletet, a védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának harmadik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 194/2021. (IV. 26.) Korm. rendelettel akként módosította, hogy **a koronavírus elleni védettség igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet szerinti hatósági igazolvánnyal (a továbbiakban: védettségi igazolvány) rendelkező és az azzal nem rendelkező személyeket eltérő jogok illetik.**

II. AZ INDÍTVÁNYOZÁSI JOGOSULTSÁG ALÁTÁMASZTÁSA

Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha az **alaptörvény-ellenes jogszabály** rendelkezésének alkalmazása vagy **hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás**, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.

[Érintettség]

A Panaszost közvetlenül érinti a Rendelet alaptörvény-ellenessége: a jogszabály vele szemben közvetlen hatályosul, annak megszegése esetén a jogkövetkezmények alkalmazandóak. A Panaszos emellett nem csupán közvetlenül, hanem aktuálisan is érintett, mivel a védőoltás felvételét az egészségügyi kockázatok miatt visszautasítja, ezért védettséget igazoló okiratra nem jogosult.

[Jogszabály hatályosulása folytán bekövetkezett jogsérelem]

A Panaszos 2021. május. 1. napjától a jelen Panasz beadásának napjáig mindvégig el van zárva a Rendeletben meghatározott védettség igazolásához fűződő jogok gyakorlásának lehetőségétől. A Panaszos törvény előtti egyenlőséghez fűződő alapjogának sérelmét és hátrányos megkülönböztetését közvetlenül a Rendelet állítja fel. A Rendelet hatálya alatt a hatóságok

alkalmazzák az alaptörvény-ellenes jogszabályt, a jogsértést azonban nem az egyes egyedi ügyekben hozott bírósági döntések, hanem közvetlenül a jogszabály valósítja meg.

A Panaszos jogfosztottsága a Rendelet hivatkozott rendelkezéseinek hatályba lépésével közvetlenül, azonnal, bírói döntés nélkül bekövetkezett mindvégig folyamatosan fennáll.

[Nincs jogorvoslati eljárás]

A Rendelet nem egyszeri, hanem tartósan fennálló, súlyos alapjogsérelmet valósít meg, amellyel szemben az alkotmányjogi panaszon kívül nincs semmilyen jogorvoslati lehetőség.

[A jogérvényesítési határidő megtartottsága]

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet benyújtani. A Rendelet panaszolt rendelkezései 2021. május 1-jén léptek hatályba, a Rendelet hatályba lépésétől számított 180 nap 2021. október 28-án jár le, így **a Panaszos jelen indítványát az alkotmányjogi panasz benyújtására rendelkezésre álló jogérvényesítési határidőn belül terjesztette elő.**

III. A PANASZ TARTALMI ALAPÚ BEFOGADHATÓSÁGÁNAK MEGALAPOZÁSA

Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság a panaszt akkor fogadja be, ha annak tárgya bírói döntést érdemben befolyásoló **alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.** A jelen Panasz befogadhatóságát a Panaszos alapjogsérelme alapozza meg. Figyelemmel azonban arra, hogy az az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapszik, az alaptörvény-ellenesség nem valamely bírói döntést befolyásolja érdemben, hanem **a Panaszos hátrányos megkülönböztetése alapján a törvény előtti egyenlőségre vonatkozó jogának, valamint az önrendelkezési jogának, mint az emberi méltósághoz való jog részjogosultságának az érvényesülését.**

IV. AZ ALAPTÖRVÉNY-ELLENESSÉG ALÁTÁMASZTÁSA

IV.1. Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

A Rendelet jelen indítvánnyal kifogásolt rendelkezései a Panaszosnak az Alaptörvény XV. (1) bekezdésébe foglalt törvény előtti egyenlőséghez fűződő jogát sértik. A Rendelet egyúttal az

Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütköző módon hátrányosan megkülönbözteti azokat, akik az egészségügyi kockázatok miatt a döntésük alapján nem rendelkeznek védettségi igazolvánnyal. Mindemellett sérül az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való jog is, az önrendelkezési jog, mint az emberi méltósághoz való jog részjogosultságának sérülése folytán, valamint a hátrányos megkülönböztetés miatt. Sérül az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdés szerinti embertelen, megalázó bánásmód tilalma. Végül pedig sérül az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése, mely szerint minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez.

IV.2. A jogkorlátozás a hátrányos megkülönböztetés, az embertelen, megalázó bánásmód tilalmába ütközik, sérti az emberi méltósághoz való jogot, valamint a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez való jogát

A rendelkezések bevezetése esetén az „oltatlanok” önrendelkezési joga és emberi méltósága is sérül, mert egészségi állapotuk, lelkiismereti szabadságuk alapján az Alaptörvényben mindenkit megillető alapjogaik kerültek korlátozásra, illetve korlátozást szenvednek szabad mozgásukban, cselekvésükben. Az állampolgárok személyes adatainak – ezen belül egészségügyi és genetikai adatainak – védelme sérül, illetve az adatok személyes és titkos jellege megszűnik. Jogsértések forrása a hatályosult rendelet, ahol helyiség üzemeltetők, szolgáltatást nyújtók, tehát konkrétan a kereskedelmi egységek alkalmazottai személyes – egészségügyi és genetikai – adataikról faggatják a fogyasztókat, ezzel kimerítve esetlegesen az agresszív kereskedelmi gyakorlat törvényi tényállását a 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet által rájuk rótt kötelezettségek miatt. Ezentúl súlyosan sérülnek a gyermekek alapvető jogai, mint az testi és lelki fejlődéshez való joguk.

Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerint **„Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”** Az Alkotmánybíróság gyakorlatában valamely megkülönböztetés alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy **az szükséges, arányos és ésszerű alkotmányos indokon alapulna.**

„A pozitív diszkrimináció alkotmányosságának igazolásaként számos érvet szokás felhozni. Az egyik érv, hogy a szélsőségek kiegyenlítése megelőzi a konfliktusok kialakulását, illetve eszkalálódását, így hozzájárul a társadalmi harmónia megteremtéséhez. Másik érvként felmerülhet az is, hogy az egyenlő

méltóság megkövetel egy minimális szociális egyenlőséget is, mert senki nem állíthatja őszintén, hogy a teljes esélytelenséggel jellemezhető helyzetben lévők (például a hajléktalanok) ugyanúgy képesek megőrizni önbecsülésüket és autonómiájukat, mint szerencsésebb társaik, az emberi méltóságnak ezek pedig szükséges feltételeit képezik. Egy harmadik megközelítés szerint a pozitív diszkrimináció alkotmányosan igazolt, ha bizonyított, hogy a társadalomban léteznek olyan szisztematikus diszkriminatív gyakorlatok, amelyek a polgárok meghatározott csoportjait közvetlenül vagy közvetve megakadályozzák alkotmányosan garantált jogaik egyenlő élvezetében.” (Győrfi Tamás -- M. Tóth Balázs)

Jelen panasszal érintett pozitív diszkrimináció – tehát a védettségi igazolással rendelkezők – részére megengedőbb intézkedések megállapítása a fenti célok közül egyiket sem éri el. Éppen ellenkezőleg, társadalmi különbségeket teremt a közösségi terek, kereskedelmi egységek használata, fogyasztás, szolgáltatások igénybevétele terén. Az ilyenfajta diszkrimináció sérti az emberi méltóságot is.

Az Alkotmány Bíróság a 21/1990. (X. 4.) AB határozatban a pozitív diszkriminációval kapcsolatban leszögezte: „Bár a társadalmi egyenlőség, mint cél, mint társadalmi érdek, megelőzhet egyéni érdeket, de nem kerülhet az egyén alkotmányos jogai elé” (ABH 1990,73, 75.). **Tehát még a társadalmi egyenlőséget célzó pozitív diszkrimináció sem sérthet alkotmányos alapjogokat.**

Az ENSZ Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (1976. évi 8. törvényerejű rendelet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülésszakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről) 26. Cikke szerint:

„A törvény előtt minden személy egyenlő és minden megkülönböztetés nélkül joga van egyenlő törvényes védelemre. Erre tekintettel a törvénynek minden megkülönböztetést tiltania kell és minden személy számára egyenlő és hatékony védelmet kell biztosítania bármilyen megkülönböztetés ellen, mint amilyen például a faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy más helyzet alapján történő megkülönböztetés.”

Az Alaptörvény II. cikke szerint:

“Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

Az önrendelkezési jogot az Alkotmánybíróság az emberi méltóság, így az általános személyiségi jog tartalmi elemeként nevezte meg és a döntésre képes ember saját teste és sorsa feletti rendelkezési jogát széles körű védelemben részesíti.

Az Alkotmánybíróság már korai gyakorlatában az emberi méltósághoz való jogot, minden ember veleszületett jogaként, mint általános személyiségi jogot határozta meg. E szerint az emberi méltósághoz való jog, mint általános személyiségi jog olyan szubszidiárius jog, amely minden esetben felhívható az egyén autonómiájának védelmére, ha egyetlen más alapjogra sem lehetséges hivatkozni.

A testület gyakorlata szerint az általános személyiségi jog egyes összetevőiként a személyiség szabad kibontakoztatásának jogát, az önrendelkezési jogot, az általános cselekvési szabadságot és a magánszférához való jogot nevezte meg. E szerint az önrendelkezési jogot az Alkotmánybíróság az emberi méltóság, így az általános személyiségi jog tartalmi elemeként definiálta és széles körű védelemben részesíti, mint a döntésre képes ember saját teste és sorsa feletti rendelkezési jogát. **Az önrendelkezés joga tehát az emberi méltósághoz való jogból, mint anyajogból ered, amely abszolút jellegű, korlátozhatatlan és minden más jogot megelőző alapjog.**

Az Alkotmánybíróság az általános személyiségi jog védelméből számos az önrendelkezési jog megnyilvánulási formáiként meghatározható egyéni jogot vezetett le, így különösen: a vérségi származás kiderítésének jogát, a névviseléshez való jogot, a felek perbeli önrendelkezésével kapcsolatos jogokat, a személyek saját testi integritásához fűződő jogát, az ellátás/kezelés visszautasításának jogát, de a testület gyakorlata alapján ide sorolható az ún. „titokszféra” védelme is. Mindezekon felül az önrendelkezés jogából vezette le az Alkotmánybíróság a házasságkötés szabadságához való jogot, melyet később kiterjesztett az élettársi kapcsolat létesítéséhez fűződő jogra is.

Kiemelést érdemel, hogy az Alkotmánybíróság szintén az önrendelkezési jogból vezette le és nevesítette az **ún. egészségügyi önrendelkezési jogot**, melyet tágabb kategóriaként határozott meg, mint az egészségügyi beavatkozások visszautasításához való jogot.

A panasszal érintett rendelet társadalmi egyenlőtlenséget teremt, alkotmányos alapjogai tekintetében korlátozza a védettségi igazolásuk – személyes, egészségügyi, vagy genetikai adatai - bemutatását megtagadó, vagy védettségi igazolással nem rendelkező állampolgárokat, ezzel olyan magatartásra szorítva őket, hogy igyekezzenek védettségi igazolást szerezni és megszüntetni a rendelettel teremtett társadalmi egyenlőtlenséget.

A fent taglalt önrendelkezési jogból eredően senkit semmilyen hátrány nem érhet, ha nem kíván olyan orvosi mintavételen, vagy gyógykezelésen részt venni, mely alapján védettségi igazolást nyerhet, ezáltal társadalmi hátrányát megszüntetheti.

Alaptörvény III. cikk (2) bekezdése szerint:

„Tilos emberen tájékoztatáson alapuló, önkéntes hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni.”

Az Oviedói Egyezmény (2002. évi VI. törvény az Európa Tanácsnak az emberi lény emberi jogainak és méltóságának a biológia és az orvostudomány alkalmazására tekintettel történő védelméről szóló, Oviedóban, 1997. április 4-én kelt Egyezménye: Az emberi jogokról és a biomedicináról szóló Egyezmény, valamint az Egyezménynek az emberi lény klónozásának tilalmáról szóló, Párizsban, 1998. január 12-én kelt Kiegészítő Jegyzőkönyve kihirdetéséről) 5. cikke értelmében a tudományos kutatáshoz az érintett személy szabadon és tájékozottságon alapuló beleegyezése szükséges.

„5. Cikk

Általános szabály

Egészségügyi beavatkozás csak azután hajtható végre, ha abba az érintett személy szabadon és tájékozottságon alapuló beleegyezését adta.

Ennek a személynek előzetesen megfelelő tájékoztatást kell kapnia a beavatkozás céljáról és természetéről, valamint következményeiről és kockázatairól.

Az érintett személy beleegyezését bármikor szabadon visszavonhatja.”

Az ENSZ Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (1976. évi 8. törvényerejű rendelet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről) 7. cikke szerint:

„Senkit sem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni. Különösen tilos bárkit szabad hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletnek alávetni.”

Köztudomású tény, hogy a COVID-19 oltásokra vonatkozó klinikai vizsgálatok még folyamatban vannak, másként fogalmazva, ezek a gyógyszerek kísérleti fázisban vannak

(kivétel nélkül), így aki az oltás beadásához hozzájárul, az tudományos kísérletben/kutatásban vesz részt, amelyről – a fentiek értelmében – megfelelő tájékoztatást követően, szabadon, kényszertől mentesen kellene tudnia határoznia.

A 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet azonban bizonyos egyes alapvető jogoknak a gyakorlását a kísérletben való részvételtől vagy orvosi beavatkozástól (ti. a COVID-19 oltások valamelyikének felvételétől) teszi függővé, illetve fordítva nézve, a kísérletben való részvétel hiánya ezen alapvető jogok gyakorlásának a kizárásával (jogfosztással) jár. Ez–Ezáltal a a–Kormányrendelet lényegében megfosztja az embereket azon joguktól, hogy szabadon, kényszertől mentesen, önkéntesen döntsenek a kísérletben való részvételtől, és az ehhez szükséges hozzájárulás megadásáról. Ennek következtében a 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet sérti az Alaptörvény fentiekben felhívott III. cikkének (2) bekezdését.

A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 7. cikke a szabad hozzájárulás követelményét azzal kapcsolja össze és abból vezeti le, hogy senkit sem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni. **A társadalmi élet egyes területeiről történő kizárás kimeríti az embertelen, megalázó elbánás fogalmát.**

Következésképpen a 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet védett személyekkel és védettségű igazolvánnyal kapcsolatos rendelkezései kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmódnak és egyfajta büntetésnek (joghátránynak) tekintendők, és így a fentiekben túl az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésébe, illetve az emberi méltóság sérthetlenségét deklaráló II. cikkébe is ütköznek.

Az Európa Tanács 2021. január 27-én elfogadott, 2361/2021 számú határozata az alábbiakat tartalmazza:

7.3.1 (A tagállamok és az Európai Unió feladata) annak biztosítása, hogy az állampolgárok tájékoztatást kapjanak arról, hogy az oltás nem kötelező, és senkire sem gyakorolnak nyomást politikai, társadalmi vagy egyéb módon, az oltás felvétele érdekében, ha ő maga nem akarja azt megtenni;

7.3.2 (A tagállamok és az Európai Unió feladata) annak biztosítása, hogy senkit ne érjen hátrányos megkülönböztetés az oltatlanság, illetve az esetleg egészségügyi kockázatok miatt vagy he nem akarja magát beoltani.

Európai Parlament 2021. április 29-én módosításokat fogadott el Covid19-világjárvány idején a szabad mozgás megkönnyítése érdekében az oltásra, tesztelésre és gyógyultságra vonatkozó interoperábilis igazolványok (digitális zöldigazolvány) kibocsátásának, ellenőrzésének és elfogadásának keretéről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelethez. Ez az alábbiakat tartalmazza:

„(26) Meg kell akadályozni az olyan személyekkel szembeni mindennemű (közvetlen vagy közvetett) hátrányos megkülönböztetést, akiket például orvosi okok vagy amiatt nem oltanak be, mert nem tagjai a jelenleg oltott célcsoportnak, akik még nem kaptak lehetőséget az oltásra, vagy akik úgy döntöttek, hogy nem oltatják be magukat, vagy akik számára – egyes korosztályokban, például a gyermekek esetében – még nem érhető el az oltás. Ezért az oltási igazolvány vagy egy konkrét oltóanyagot feltüntető oltási igazolvány birtoklása nem lehet előfeltétele a szabad mozgáshoz való jog gyakorlásának, továbbá nem lehet előfeltétele az EU-n belüli szabad mozgásnak és a határokon átnyúló személyszállítási szolgáltatások, például léggépjáratok, vonatok, távolsági buszok, kompok vagy egyéb közlekedési eszközök igénybevételének.”

Az Európa Tanács tehát megerősítette azt az álláspontot, amelyet egyébként az Alkotmánybíróság az elmúlt évtizedekben sajátjának vallott.

A rendelet a társadalmilag káros és az Európa Tanács 2361/2021 számú határozatát sértő pozitív diszkrimináción és az alkotmányos önrendelkezési jog és emberi méltósághoz való jog korlátozásán túl súlyosan sérti Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/679 (2016. április 27.) rendeletét (továbbiakban GDPR rendelet).

A GDPR rendelet meghatározza a személyes adatok körét, illetve meghatároz minősített személyes adatokat, továbbá a profilalkotás fogalmát is:

„személyes adat”: azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható;

„genetikai adat”: egy természetes személy örökölt vagy szerzett genetikai jellemzőire vonatkozó minden olyan személyes adat, amely az adott személy fiziológiájára vagy egészségi állapotára

vonatkozó egyedi információt hordoz, és amely elsősorban az említett természetes személyből vett biológiai minta elemzéséből ered;

„egészségügyi adat”: egy természetes személy testi vagy pszichikai egészségi állapotára vonatkozó személyes adat, ideértve a természetes személy számára nyújtott egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó olyan adatot is, amely információt hordoz a természetes személy egészségi állapotáról;

„profilalkotás”: személyes adatok automatizált kezelésének bármely olyan formája, amelynek során a személyes adatokat valamely természetes személyhez fűződő bizonyos személyes jellemzők értékelésére, különösen a munkahelyi teljesítményhez, gazdasági helyzetéhez, egészségi állapothoz, személyes preferenciákhoz, érdeklődéshez, megbízhatósághoz, viselkedéshez, tartózkodási helyhez vagy mozgáshoz kapcsolódó jellemzők elemzésére vagy előrejelzésére használják;

A védettségi igazolás a fenti fogalom meghatározás alapján egyértelműen egészségügyi adatot, illetve genetikai adatot testesít meg. Amennyiben a védettségi igazolás vakcina felvétele kapcsán kerül kiállításra, úgy egészségügyi adatnak minősül, amennyiben pozitív PCR tesztet követő karantén időszak után kerül kiállításra, illetve pozitív antigén tesztet követően kerül kiállításra, úgy egészségügyi és genetikai adat egyaránt.

A GDPR rendelet az ilyen adatok kezelését megtiltja, illetve jelentős közérdekhez köti:

„9. cikk

A személyes adatok különleges kategóriáinak kezelése

(1) A faji vagy etnikai származásra, politikai véleményre, vallási vagy világnézeti meggyőződésre vagy szakszervezeti tagságra utaló személyes adatok, valamint a természetes személyek egyedi azonosítását célzó genetikai és biometrikus adatok, az egészségügyi adatok és a természetes személyek szexuális életére vagy szexuális irányultságára vonatkozó személyes adatok kezelése tilos.

i) az adatkezelés a népegészségügy területét érintő olyan közérdekből szükséges, mint a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekkel szembeni védelem vagy az egészségügyi ellátás, a gyógyszerek és az orvostechnikai eszközök magas színvonalának és biztonságának a biztosítása, és olyan uniós vagy tagállami jog alapján történik, amely megfelelő és konkrét intézkedésekről rendelkezik az érintett jogait és szabadságait védő garanciákra, és különösen a szakmai titoktartásra vonatkozóan”

A 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet adatkezelési kötelezettséget keletkeztet a helyiség üzemeltetők, szolgáltatást nyújtók körében. A nevezettek a rendelet alkalmazása közben egy szállodai szobafoglalás

kapcsán, vagy névre szóló mozijegy foglalás, akár éttermi asztalfoglalás során is „profilalkotást” fognak végezni, hiszen a fogyasztókat, vagy szolgáltatást igénybe vevőket egészségügyi, vagy genetikai adataik igazolására kérik fel, az adatokat pedig személyhez kötik. A GDPR rendelet az adatkezelést szigorú feltételekhez köti:

„(45) Ha az adatkezelésre az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítése keretében kerül sor, vagy ha az közérdekű feladat végrehajtásához, illetve közhatalmi jogosítvány gyakorlásához szükséges, az adatkezelésnek az uniós jogban vagy valamely tagállam jogában foglalt jogalappal kell rendelkeznie.

...

(53) A különleges kategóriába tartozó, magasabb szintű védelmet igénylő személyes adatokat kizárólag abban az esetben lehet az egészséggel kapcsolatos célokból kezelni, ha az az említett céloknak a természetes személyek és a társadalom egészének érdekében történő eléréséhez szükséges,...

...

(71) Az érintett jogosult arra, hogy ne terjedjen ki rá olyan, kizárólag automatizált adatkezelésen alapuló – akár intézkedést is magában foglaló – döntés hatálya, amely a rá vonatkozó egyes személyes jellemzők kiértékelésén alapul, és amely rá nézve joghatással jár vagy őt hasonlóan jelentős mértékben érinti, mint például egy online hitelkérelem automatikus elutasítása vagy emberi beavatkozás nélkül folytatott online munkaerő-toborzás. Ilyen adatkezelésnek minősül a „profilalkotás” is, vagyis a természetes személyekre vonatkozó személyes jellemzők bármilyen automatizált személyes adatok kezelése keretében történő kiértékelése, különösen az érintett munkahelyi teljesítményére, gazdasági helyzetére, egészségi állapotára, személyes preferenciáira vagy érdeklődési körökre, megbízhatóságra vagy viselkedésre, tartózkodási helyére vagy mozgására vonatkozó jellemzők elemzésére és előrejelzésére, ha az az érintettre nézve joghatással jár vagy őt hasonlóan jelentős mértékben érinti.

...

(75) A természetes személyek jogait és szabadságait érintő – változó valószínűségű és súlyosságú – kockázatok származhatnak a személyes adatok kezeléséből, amelyek fizikai, vagyoni vagy nem vagyoni károkhoz vezethetnek, különösen, ha az adatkezelésből hátrányos megkülönböztetés, személyazonosság-lopás vagy személyazonossággal való visszaélés, pénzügyi veszteség, a jó hírnév sérelme, a szakmai titoktartási kötelezettség által védett személyes adatok bizalmas jellegének sérülése, az álnevesítés engedély nélkül történő feloldása, vagy bármilyen egyéb jelentős gazdasági vagy szociális hátrány fakadhat; vagy ha az érintettek nem gyakorolhatják jogaikat és szabadságaikat, vagy nem rendelkezhetnek saját személyes adataik felett; vagy ha olyan személyes adatok kezelése történik, amelyek faji vagy etnikai származásra, vagy politikai véleményre, vallási vagy világnézeti

meggyőződésre vagy szakszervezeti tagságra utalnak, valamint ha a kezelt adatok genetikai adatok, egészségügyi adatok vagy a szexuális életre, büntetőjogi felelősség megállapítására, illetve bűncselekményekre, vagy ezekhez kapcsolódó biztonsági intézkedésekre vonatkoznak; vagy ha személyes jellemzők értékelésére, így különösen munkahelyi teljesítménnyel kapcsolatos jellemzők, gazdasági helyzet, egészségi állapot, személyes preferenciák vagy érdeklődési körök, megbízhatóság vagy viselkedés, tartózkodási hely vagy mozgás elemzésére vagy előrejelzésére kerül sor személyes profil létrehozása vagy felhasználása céljából; vagy ha kiszolgáltatott személyek – különösen, ha gyermekek – személyes adatainak a kezelésére kerül sor; vagy ha az adatkezelés nagy mennyiségű személyes adat alapján zajlik, és nagyszámú érintettre terjed ki.”

A 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet esetében közérdekű feladatról, vagy közhatalmi jogosítvány gyakorlásáról nincs szó. A rendelet által a civil szféra, illetve a kereskedelem szereplőire – helyiség üzemeltetőkre és szolgáltatás nyújtókra – ruházott adatkezelői és profilalkotási kötelezettség jelentős adatvédelmi kockázatokat teremt, mely alkalmas hátrányos megkülönböztetésre – a védettségi igazolásukat, azaz egészségügyi és genetikai adataikat bemutatni nem kívánó, vagy ilyenekkel nem rendelkező polgárok esetében -, illetve jelentős gazdasági és szociális hátrány fakad, az eljárásokból, továbbá az érintettek nem gyakorolhatják jogaikat és szabadságaikat.

A 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet ezen túlmenően olyan kereskedelmi gyakorlatokat honosít meg az érintett helyiségüzemeltetők és szolgáltatást nyújtók körében, mely törvényi tilalomba ütközik.

A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény a következőket tartalmazza:

„8. § (1) Agresszív az a kereskedelmi gyakorlat, amely - figyelembe véve valamennyi tényszerű körülményt - pszichés vagy fizikai nyomásgyakorlással - akár a fogyasztóval szembeni hatalmi helyzet kihasználása, akár a fogyasztó zavarása révén - az adott helyzetben jelentősen korlátozza vagy alkalmas arra, hogy jelentősen korlátozza a fogyasztónak az áruval kapcsolatos választási vagy magatartási szabadságát, illetve lehetőségét a tájékozott döntés meghozatalára, és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas.”

A 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet kötelezése folytán jellemzően az éttermekben, illetve egyéb vendéglátói egységekben pszichés nyomásgyakorlás alatt a fogyasztók kénytelenek lesznek védett egészségügyi adatuk tekintetében nyilatkozni. A rendelet miatt kialakuló hátrányos megkülönböztetés

folytán korlátozódik a fogyasztó áruval kapcsolatos választási szabadsága, illetve a fogyasztó olyan döntés meghozatalára kényszerülhet, amelyet egyébként nem hozott volna meg. Ezen felül súlyosan sérül az emberi méltósághoz való jog is.

A fentiekén túl súlyosan sérülnek a védettségi igazolvánnyal nem rendelkező szülők kiskorú gyermekeinek jogai is, különös tekintettel a szülői felügyeletet igénylő gyermekekre. A védettségi igazolvánnyal rendelkezők gyermekei szabadon igénybe vehetnek minden szolgáltatást, sőt bizonyos helyeken még maszkot sem kell hordaniuk. A védettségi igazolvánnyal nem rendelkező szülők kiskorú gyermekei azonban nem. Mindkét kategóriába tartozó gyermek elkaphatja a vírust, lehet tünetes és tünetmentes fertőző is, egyikőjüknek sincs igazolványa sem. Az egyetlen különbség közöttük, hogy a szüleiknek van-e igazolványa vagy nem. A gyermekek élethez és megfelelő testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez való joga tartalmazza a szociális, közösségi élethez való jogot is, a korának megfelelő játékhöz és szórakoztató tevékenységekhez való jogát, azt, hogy szabadon részt vehessen a kulturális és művészeti életben. Ezek a jogok súlyosan sérülnek, amikor nem engedik be a gyerekeket olyan közösségi helyekre, mint állatkert, vadaspark, sportlétesítmények, stb. A szabadidős létesítmények nagy része nyílt téren helyezkedik el. A vírus terjedésére szabad levegőn igen csekély esély van, ezért súlyosan aránytalan a jogkorlátozás a gyermekekre nézve.

A 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet súlyosan sérti a gyermekek alapvető jogait, az egészséges testi és lelki fejlődéshez való jogukat.

Az Alaptörvény XVI. Cikke kimondja:

„(1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.”

Továbbá az 1991. évi LXIV. Törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről az alábbiakat tartalmazza:

„2. cikk

1. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai

vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképzetlensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

2. Az Egyezményben részes államok megteszik a megfelelő intézkedéseket arra, hogy a gyermeket hatékonyan megvédjék minden, bármely formában jelentkező megkülönböztetéstől és megtorlástól, amely szülei, törvényes képviselői vagy családtagjai jogi helyzete, tevékenysége, véleménynyilvánítása vagy meggyőződése miatt érhetné őt.”

„6. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik, hogy minden gyermeknek veleszületett joga van az életre.

2. Az Egyezményben részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését.”

„27. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik minden gyermeknek jogát olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi kellő testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését.”

„31. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek a pihenéshez és a szabadidő eltöltéséhez, a korának megfelelő játékokhoz és szórakoztató tevékenységekhez való jogát, azt, hogy szabadon részt vehessen a kulturális és művészeti életben.

2. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és elősegítik a gyermek teljes mértékű részvételi jogát a kulturális és művészeti életben, és előmozdítják, az egyenlőség feltételeinek biztosítása mellett, a gyermek számára alkalmas szabadidő-intézmények, szórakoztató, művészeti és kulturális tevékenységek megszervezését.”

A Rendelet diszkriminatív, mert aránytalanul hátrányos helyzetbe hozza mindazokat, akik egészségügyi okból hozott, szuverén döntésük alapján nem jogosultak a védettségük igazolására.

Mindemellett sérül az emberi méltósághoz való jog is, hiszen a védettségi igazolvánnyal nem rendelkezők embertelen, megalázó bánásmódban részesülnek a hátrányos megkülönböztetés elszenvedése folytán. Sérül az önrendelkezési jog, mint az emberi méltósághoz való jog részjogosultsága az előállott diszkriminációs kényszerhelyzet folytán, hiszen nem szabad akaratukból, hanem a diszkrimináció hatására dönthetnek egy

egészségügyi beavatkozás mellett. Valamint súlyosan sérül a gyermekek megfelelő testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez való joga is.

V. AZ INDÍTVÁNY

A fentiekben kifejtettek alapján kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja, a 24. cikk (3) bekezdés a) pontja alapján **állapítsa meg a Rendelet 2/A. § és 2/B. §-ainak, valamint az ezekhez kapcsolódó, a védettségüket igazolni nem képes személyeket hátrányosan megkülönböztető 6. §, 8. §, 10. §, 12. § és 13. § bekezdéseinek alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg** azokat.

Kelt: 2021. 05. 26. SZOLNOK

Alulírott az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére,¹ valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36.

¹ Az Abtv. 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Ügyrend 36. § (2) bekezdésére és 56. § (1)–(2) bekezdéseire tekintettel az Abtv. 26–27. §-ai alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok esetében az indítványban foglalt alkotmányossági kérelem (tehát az ügy) lényegét az Alkotmánybíróság **a honlapján közzéteszi**. Az indítványban szereplő **személyes adatokat az Alkotmánybíróság csak akkor teszi közzé, ha ahhoz az indítványozó, illetve az érintett kifejezetten hozzájárul**. Ez a pont alatt tehát az indítványozónak erről kell nyilatkoznia. Abban az esetben, ha az indítványozó nem járul hozzá a személyes adatai közzétételéhez, vagy ebben a kérdésben nem nyilatkozik, az Alkotmánybíróság az alkotmányossági kérelem lényegét ezen adatok törlése mellett teszi közzé. Az indítványozó hozzájáruló nyilatkozata esetén az Alkotmánybíróság csak az indítványozó nevét teszi közzé az ügy lényegének ismertetésekor. Az indítványozó ezen túli további személyes adatait, valamint más személyek azonosítását lehetővé tevő